

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 7ης Σεπτεμβρίου 2001

σχετικά με κατευθύνσεις για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 2503]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2001/680/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 211,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2001, για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) ⁽¹⁾ καθορίζει τις βασικές απαιτήσεις για συμμετοχή των οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS).
- (2) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 761/2001 καλεί την Επιτροπή να προωθήσει τη συνέπεια στην εφαρμογή του EMAS, ιδίως στον τομέα της επαλήθευσης όπως αναφέρεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 4.
- (3) Η συνέπεια στον τομέα της επαλήθευσης μπορεί να εξασφαλιστεί καθιστώντας τις διατάξεις σαφείς για τους οργανισμούς και παρέχοντας άμεση καθοδήγηση στους επαληθευτές περιβάλλοντος για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

- (4) Ενδείκνυται να δοθούν πρακτικές κατευθύνσεις για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 που θα βοηθήσουν αποτελεσματικά τους οργανισμούς και θα συμβάλουν στην εναρμονισμένη ανάπτυξη του EMAS σε όλα τα κράτη μέλη. Αυτές οι κατευθύνσεις θα πρέπει να καλύπτουν ιδίως τη συμμετοχή των υπαλλήλων όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι τμήμα Β σημείο 4 του εν λόγω κανονισμού και τη σύνταξη των περιβαλλοντικών δηλώσεων όπως αναφέρεται στο παράρτημα ΙΙΙ σημείο 3.1 του κανονισμού.

- (5) Οι κατευθύνσεις που προβλέπονται στην παρούσα σύσταση είναι σε συμφωνία με τη γνώμη της επιτροπής που έχει συσταθεί δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001,

ΣΥΝΙΣΤΑ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

- (1) Οι περιβαλλοντικές δηλώσεις που συντάσσονται στο πλαίσιο του EMAS όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 πρέπει να συντάσσονται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που ορίζει το παράρτημα Ι της παρούσας σύστασης.
- (2) Οι οργανισμοί που εφαρμόζουν το EMAS πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις σχετικά με τη συμμετοχή των υπαλλήλων που ορίζει το παράρτημα ΙΙ.

⁽¹⁾ ΕΕ L 114 της 24.4.2001, σ. 1.

(3) Οι οργανισμοί και οι επαληθευτές περιβάλλοντος πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις σχετικά με τον προσδιορισμό των περιβαλλοντικών πτυχών και την αξιολόγηση της σημασίας τους που ορίζει το παράρτημα III.

(4) Οι μικρού και μεσαίου μεγέθους οργανισμοί και οι επαληθευτές περιβάλλοντος πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις για την επαλήθευση σε ΜΜΕ που ορίζει το παράρτημα IV.

(5) Η παρούσα σύσταση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 7 Σεπτεμβρίου 2001.

Για την Επιτροπή

Margot WALLSTRÖM

Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ EMAS

[Όλες οι αναφορές σε παραρτήματα αφορούν τα παραρτήματα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001, πλην των περιπτώσεων όπου ορίζεται διαφορετικά]

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) σχεδιάστηκε για να βοηθήσει τους οργανισμούς στη διαχείριση και τη βελτίωση των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων. Οι παρούσες κατευθύνσεις έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τους οργανισμούς στη σύνταξη της περιβαλλοντικής δήλωσης που απαιτείται από το σύστημα, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001, και προσδιορίζουν τα θέματα που πρέπει να εξεταστούν κατά τη σύνταξη της δήλωσης σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ.

Κατά την εκπόνηση των κατευθύνσεων ελήφθησαν υπόψη οι ανάγκες πληροφόρησης των ενδιαφερομένων μερών και ο τρόπος με τον οποίο θα ανταποκριθούν οι οργανισμοί σε αυτές τις ανάγκες. Η προσβασιμότητα, η διαφάνεια και η περιοδική παροχή περιβαλλοντικών πληροφοριών είναι καθοριστικοί παράγοντες που διαφοροποιούν το EMAS από τα άλλα συστήματα. Οι παράγοντες αυτοί είναι σημαντικοί για τους οργανισμούς όσον αφορά την οικοδόμηση εμπιστοσύνης με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

1.1. Σχεδιασμός

Η ενδεδειγμένη σύνταξη της περιβαλλοντικής δήλωσης θα αυξήσει τη χρησιμότητά της και θα προσδώσει σημαντική αξία στην κοινοποίηση των αποτελεσμάτων και της συνεχούς βελτίωσης της περιβαλλοντικής επίδοσης ενός οργανισμού. Συγκεκριμένα, παρέχει μια ευκαιρία για προώθηση μιας θετικής εικόνας των επιδόσεων του οργανισμού σε πελάτες, προμηθευτές, τοπικές κοινωνίες, εργολάβους και εργαζόμενους.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη απαιτούν διαφορετικά είδη πληροφοριών. Η έγκαιρη εξέταση των αναγκών τους είναι σημαντική προκειμένου να αποφασιστεί τι θα συμπεριληφθεί στη δήλωση, η μορφή της δήλωσης και ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να κοινοποιείται.

Το EMAS παρέχει ευελιξία που επιτρέπει στους οργανισμούς να απευθύνουν σχετικές πληροφορίες σε συγκεκριμένες κατηγορίες του πληθυσμού, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι όλες οι πληροφορίες παρέχονται σε όσους τις ζητούν. Θα πρέπει να εξεταστούν οι καλύτεροι δυνατοί τρόποι καθορισμού των στόχων των πληροφοριών, είτε υπό τη μορφή ενιαίας έκδοσης είτε ως αποσπάσματα από ένα σύνολο επικυρωμένων πληροφοριών. Οι πληροφορίες που θα χρησιμοποιηθούν στην περιβαλλοντική δήλωση θα πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμες από το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και, συνεπώς, εύκολα ανακτήσιμες.

Αν και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001 οι περιβαλλοντικές πληροφορίες πρέπει να διατίθενται σε έντυπη μορφή για όσους δεν διαθέτουν άλλο μέσο πρόσβασης σε αυτές (παράρτημα ΙΙΙ σημείο 3.1), οι οργανισμοί ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν όλες τις διαθέσιμες μεθόδους προκειμένου η περιβαλλοντική δήλωση να δημοσιοποιείται (παράρτημα ΙΙΙ σημείο 3.6). Τα έγγραφα σε ηλεκτρονική μορφή, π.χ. ιστοσελίδες, παρέχουν έναν αποδοτικό από πλευράς κόστους τρόπο παροχής πληροφοριών σε ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων και μπορούν εύκολα να εκτυπωθούν για όσους δεν έχουν πρόσβαση σε αυτά τα μέσα. Κατ' αυτό τον τρόπο, ο οργανισμός μπορεί να αποφύγει το κόστος παραγωγής μεγάλου αριθμού πολυτελών και δαπανηρών εκδόσεων. Προκειμένου να παρέχει μια συνολική εικόνα των περιβαλλοντικών επιδόσεων των οργανισμών, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 761/2001 ορίζει ότι οι πληροφορίες πρέπει να διατίθενται σε ενοποιημένη έντυπη μορφή κατά την πρώτη καταχώριση των οργανισμών και στη συνέχεια κάθε τρία χρόνια. Επιπλέον, οι οργανισμοί οφείλουν να ενημερώνουν σε ετήσια βάση αυτές τις πληροφορίες για τυχόν αλλαγές [εκτός εάν υφίστανται συνθήκες που ορίζονται στις κατευθύνσεις σχετικά με τη συχνότητα επαληθεύσεων, επικυρώσεων και ελέγχων που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ της απόφασης 2001/681/ΕΚ της Επιτροπής⁽¹⁾].

(1) Βλέπε σ. 24 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας.

1.2. Δομή και περιεχόμενο

Ως δημόσιο έγγραφο, η περιβαλλοντική δήλωση θα πρέπει να είναι σαφής και περιεκτική. Οι δηλώσεις του EMAS δεν χρειάζεται να είναι μακροσκελή, πολύπλοκα έγγραφα. Μια σύντομη, καλά παρουσιασμένη δήλωση μπορεί να μεταφέρει όλες τις δέουσες πληροφορίες στον αναγνώστη. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στις μικρές εταιρείες.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 761/2001 δεν προσδιορίζει καμία δομή για την περιβαλλοντική δήλωση ούτε για τη σειρά με την οποία θα πρέπει να παρουσιάζονται τα θέματα. Εναπόκειται στον οργανισμό να αποφασίσει γι' αυτό, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι απαιτήσεις του παραρτήματος III σημείο 3.2. Εάν ο οργανισμός συντάσσει ενιαία περιβαλλοντική δήλωση η οποία καλύπτει διάφορες γεωγραφικές περιοχές, θα πρέπει να εξετάσει τη δομή που θα έχει η δήλωση ώστε οι σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κάθε περιοχής να προσδιορίζονται επακριβώς και να εξετάζονται στην ενιαία δήλωση (παράρτημα III σημείο 3.7).

Οι αναγνώστες της περιβαλλοντικής δήλωσης ενδέχεται να θελήσουν να συγκρίνουν τα αποτελέσματα της περιβαλλοντικής επίδοσης ενός οργανισμού διαχρονικά ώστε να εντοπίσουν τις σημαντικότερες τάσεις. Γι' αυτόν τον λόγο, είναι σημαντικό να περιλαμβάνεται το ίδιο είδος πληροφοριών με αυτές που αναφέρονται τα προηγούμενα έτη καθώς και να επαναλαμβάνονται δηλώσεις του παρελθόντος, προκειμένου να βελτιωθεί η συγκρισιμότητα για τον αναγνώστη και να καταστούν οι πληροφορίες κατανοητές. Θα ήταν ίσως συνετό να διορισθεί ένα ανεξάρτητο πρόσωπο επιφορτισμένο να επανεξετάσει το έγγραφο και να διατυπώσει παρατηρήσεις όταν ολοκληρωθεί.

2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Σε αυτό το τμήμα παρέχονται κατευθύνσεις σχετικά με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παράρτημα III σημείο 3.2.

Α π α ι τ η σ η :

Στοιχείο α) «Σαφής και απερίφραστη περιγραφή του οργανισμού που καταχωρίζεται στο EMAS και σύνοψη των δραστηριοτήτων, προϊόντων και υπηρεσιών του καθώς και, κατά περίπτωση, των σχέσεών του με τυχόν μητρικό οργανισμό»

Σ κ ο π ό ς : Να υπάρξει σαφής κατανόηση του οργανισμού και των δραστηριοτήτων του, των προϊόντων και των υπηρεσιών του.

Τ ρ ό π ο ς : Παρουσίαση της γεωγραφικής θέσης του οργανισμού και συνοπτική περιγραφή των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών του. Χάρτες με σχόλια, φωτογραφίες και διαγράμματα παρέχουν με αποτελεσματικό τρόπο αυτές τις πληροφορίες και δύνανται επίσης να χρησιμοποιηθούν για να καταδείξουν τη διάρθρωση της διαχείρισης του οργανισμού και τη σχέση του με άλλα μέρη του οργανισμού.

Η παρουσίαση θα πρέπει να δηλώνει σαφώς εάν ο οργανισμός είναι στο σύνολό του καταχωρισμένος ή όχι στο EMAS, ώστε να αποφευχθεί η σύγχυση με άλλα στενά συνδεδεμένα μέρη του οργανισμού, τόσο από γεωγραφική άποψη όσο και από άποψη διαχείρισης.

Εάν ο οργανισμός παράγει ευρύ φάσμα προϊόντων, αυτά μπορούν να συνδυαστούν σε ομάδες προϊόντων. Θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν τα παραγόμενα αγαθά/υπηρεσίες καθώς και ο αριθμός των εργαζομένων του οργανισμού και τα βασικά οικονομικά του στοιχεία.

Εάν η εταιρεία έχει εν μέρει στην κατοχή της θυγατρικές εταιρείες, κοινοπραξίες ή παραγωγή από εξωτερικούς φορείς, αυτό θα πρέπει να εξηγείται. Το ίδιο ισχύει για τις εξαγορές, τις συγχωνεύσεις και τις εκποιήσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Ο ρ θ ή π ρ α κ τ ι κ ή :

- χάρτες και διαγράμματα,
- αεροφωτογραφίες με σχόλια,

- διαγράμματα ροής,
- ταξινόμηση (δηλαδή στον κώδικα NACE) του οργανισμού,
- όνομα υπεύθυνου επαφών (εάν υπάρχει).

Απαίτηση:

Στοιχείο β) «Η περιβαλλοντική πολιτική και συνοπτική περιγραφή του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης του οργανισμού»

Σκοπός: Να παρουσιαστούν οι πολιτικές δεσμεύσεις του οργανισμού και να περιγραφούν συνοπτικά οι τρόποι με τους οποίους αυτές οι δεσμεύσεις υλοποιούνται σε ολόκληρο τον οργανισμό.

Τρόπος: Να συμπεριληφθεί η περιβαλλοντική πολιτική στην περιβαλλοντική δήλωση και να περιγραφεί συνοπτικά το πλαίσιο διαχείρισης του οργανισμού για την εφαρμογή της πολιτικής. Ένα οργανόγραμμα που δείχνει την ανάθεση των ευθυνών για τα περιβαλλοντικά θέματα μπορεί να καταδείξει πώς εφαρμόζεται το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (ΣΠΔ). Ένα απλό διάγραμμα ροής ή ένα διάγραμμα μπορεί επίσης να παρουσιάσει τις συνδέσεις μεταξύ της πολιτικής, του προσδιορισμού και της αξιολόγησης των περιβαλλοντικών πτυχών, των στόχων και των σκοπών καθώς και του ελέγχου.

Καλές ιδέες:

- να συμπεριληφθεί η περιβαλλοντική πολιτική και πιθανόν μια εισαγωγική επιστολή υπογεγραμμένη από τον διευθυντή της επιχείρησης,
- να συμπεριληφθεί ένα οργανόγραμμα με τους υπεύθυνους επαφών για τον περιβαλλοντικό εκπρόσωπο,
- να συμπεριληφθεί ένα διάγραμμα με τη διάρθρωση του ΣΠΔ,
- να διατυπωθούν παρατηρήσεις για τυχόν σημαντικές αλλαγές στην περιβαλλοντική πολιτική ή στο σύστημα διαχείρισης.

Απαίτηση:

Στοιχείο γ) «Περιγραφή όλων των σημαντικών άμεσων και έμμεσων περιβαλλοντικών πτυχών του οργανισμού οι οποίες έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και επεξήγηση της φύσης της επίπτωσης που σχετίζεται με αυτές τις πτυχές (παράρτημα VI)»

Σκοπός: Να παρασχεθεί μια συνολική εικόνα των σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών του οργανισμού και να εξηγηθούν οι περιβαλλοντικές συνέπειες των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών του. Το βασικό θέμα είναι να κατανοήσει ο αναγνώστης τη σύνδεση μεταξύ της δραστηριότητας του οργανισμού και των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που μπορεί να έχει η δραστηριότητα αυτή.

Τρόπος: Ο οργανισμός μπορεί να περιγράψει πώς επιδρά στο περιβάλλον καθεμία από τις σημαντικές περιβαλλοντικές πτυχές του. Ως εναλλακτική λύση, ο οργανισμός μπορεί να παρουσιάσει διάφορα περιβαλλοντικά μέσα (π.χ. αέρας, νερό, χλωρίδα, πανίδα) και να περιγράψει ποιες από τις σημαντικές πτυχές του επιδρούν σε καθένα από αυτά. Τα διαγράμματα εισόδου/εξόδου, οι πίνακες και τα σχολιασμένα εικονογράμματα αποτελούν όλα χρήσιμους τρόπους συνοπτικής παρουσίασης αυτών των πληροφοριών. Βλέπε επίσης τις κατευθύνσεις για τις περιβαλλοντικές πτυχές και επιπτώσεις που καθορίζονται στο παράρτημα III της παρούσας σύστασης.

Μπορούν επίσης να διατυπωθούν παρατηρήσεις για τις επιπτώσεις ατυχημάτων και τις περιβαλλοντικές ευθύνες. Οι επιπτώσεις που συνδέονται με παρελθούσες δραστηριότητες οι οποίες ενδέχεται να μεταφραστούν σε μελλοντικές ευθύνες μπορεί να είναι επίσης σημαντικές.

Παράδειγμα — Περιβαλλοντικές πτυχές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Είναι σημαντικό η δήλωση του EMAS να περιγράφει σαφώς της σχέση μεταξύ του περιβαλλοντικού προγράμματος με τις ποικίλες δραστηριότητές του και του δυνητικού χαρακτήρα των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους. Ένας τρόπος να περιγραφεί αυτό είναι να χρησιμοποιηθεί ένας πίνακας, ο οποίος θα καταδεικνύει τη σχέση μεταξύ των δραστηριοτήτων του προγράμματος και του συναφούς χαρακτήρα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ
ΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ <i>Αγορά υλικών για μεταποίηση, διανομή και προώθηση πωλήσεων</i>		
Αγορά πλαστικών υλών για μεταποίηση		Μείωση των μη ανανεώσιμων πόρων
Αγορά χάρτου, χαρτονιού και έντυπου υλικού		Μείωση της βιοποικιλότητας, συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και ρύπανση των υδάτων
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ <i>(Να προστεθούν στοιχεία και αριθμοί για επιχειρήσεις μεταποίησης προϊόντων και παρόχους υπηρεσιών)</i> <i>Μεταποίηση προϊόντος</i>		
Μορφοποίηση προϊόντος με πρέσα		Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και οξίνιση
Μορφοποίηση προϊόντος με πρέσα και εκτύπωση προϊόντος		Τοπική ατμοσφαιρική ρύπανση. Αλουμίνιο, βερνίκι, μελάνι και απόβλητα διαλυτών.
ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ <i>Ανάπτυξη, προαγωγή και προώθηση πωλήσεων προϊόντων και υπηρεσιών</i>		
Δημιουργία γραφικών για συσκευασίες και εμπορική προώθηση προϊόντων		Δημιουργία αποβλήτων μέσω της χρήσης και διάθεσης φωτογραφικών υλικών και χημικών που περιέχουν μέταλλα και οξέα
Δραστηριότητες γραφείου όπου χρησιμοποιείται ενέργεια, χαρτί και εξοπλισμός γραφείου		Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και δημιουργία αποβλήτων
ΔΙΑΝΟΜΗ <i>Μεταφορά προϊόντων οδικώς και αεροπορικώς από τους χώρους μεταποίησης στα κέντρα διανομής και στους πελάτες χονδρικής και λιανικής</i>		
Χρήση χαρτονιού και θερμοσυρρικνωτικού περιτυλίγματος σε συσκευασίες για διαμετακόμιση		Χρήση πόρων και δημιουργία αποβλήτων
Οδικές και αεροπορικές μεταφορές		Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και τοπική ατμοσφαιρική ρύπανση. Μείωση των αποθεμάτων πετρελαίου. Συμφόρηση και ηχορύπανση
ΔΙΑΘΕΣΗ <i>Διάθεση αποβλήτων από πελάτες, αδιάθετες ποσότητες και εξάλειψη μέσω επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, υγειονομικής ταφής ή καύσης</i>		
Διάθεση των συσκευασιών προϊόντων από καταναλωτές		Αύξηση της ροής των οικιακών αποβλήτων

Ένας άλλος τρόπος είναι να συσχετιστούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων των οργανισμών με τις εισροές και τις εκροές των λειτουργιών τους στον αποκαλούμενο περιβαλλοντικό ισολογισμό:

ΕΙΣΡΟΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ
Καύσιμα αεροσκαφών	Ατμοσφαιρικές εκπομπές υπό μορφήν: — διοξειδίου του άνθρακα — υδρατμών — υδρογονανθράκων — οξειδίων του αζώτου Ατμοί καυσίμων (κυρίως εκπομπές στην ατμόσφαιρα) — διοξειδίου του άνθρακα, — υδρογονανθράκων	Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, δημιουργία τροποσφαιρικού όζοντος Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, οξίνιση, δημιουργία τροποσφαιρικού όζοντος, μείωση του στρώματος του όζοντος της στρατόσφαιρας, υπερβολική χρήση λιπασμάτων Κατανάλωση μη ανανεώσιμων πόρων Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη Συνολική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, δημιουργία τροποσφαιρικού όζοντος

Καλές ιδέες:

- να συμπεριληφθούν τα κριτήρια προσδιορισμού των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την εκπλήρωση της απαίτησης του παραρτήματος VI σημείο 6.1,
- να χρησιμοποιηθούν πίνακες, διαγράμματα ή διαγράμματα ροής.

Απαίτηση:

Στοιχείο δ) «Περιγραφή των περιβαλλοντικών σκοπών και στόχων σε σχέση με τις σημαντικές περιβαλλοντικές πτυχές και επιπτώσεις»

Σκοπός: Να καταδειχθεί τι σκοπεύει να κάνει ο οργανισμός για να βελτιώσει την περιβαλλοντική επίδοσή του. Το περιβαλλοντικό πρόγραμμα των οργανισμών, με τους αντικειμενικούς του σκοπούς και στόχους, θα βοηθήσει τον αναγνώστη να κατανοήσει τις δραστηριότητες του οργανισμού για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής του επίδοσης. Ο οργανισμός πρέπει να είναι σε θέση να καταδείξει σαφή σχέση μεταξύ των θεμάτων που θεωρεί ως τα πλέον σημαντικά και των σχεδίων που έχει για βελτίωση.

Τρόπος: Να συσχετιστούν οι σκοποί και οι στόχοι με τις σημαντικές περιβαλλοντικές πτυχές και επιπτώσεις. Αυτός ο συσχετισμός μπορεί να παρουσιαστεί σε έναν πίνακα ο οποίος περιλαμβάνει το χρονικό διάστημα εντός του οποίου θα πρέπει να επιτευχθούν οι σκοποί και οι στόχοι. Αυτό θα μπορούσε να συνδυαστεί με τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του στοιχείου γ) ανωτέρω. Να παρουσιαστούν οι σκοποί και οι στόχοι ούτως ώστε να είναι συγκεκριμένοι, επαρκείς και συναφείς, και όπου είναι δυνατόν, μετρήσιμοι.

Παράδειγμα — Περιβαλλοντικό πρόγραμμα, αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι

Θέματα	Αντικειμενικοί σκοποί/στόχοι	Δραστηριότητες	Χρονικό πλαίσιο
Υλικά και χρήση υλικών	Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μέσω της χρήσης υλικών έως 20 %	Ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών κατευθυντήριων γραμμών στην πολιτική αγορών	τέλος 200X
Διαλύτες και πτητικές οργανικές ενώσεις (VOCs)	Μείωση της εκπομπής διαλυτών στα κάτωθι μέσα ετήσια επίπεδα:	Εγκατάσταση νέων βαφείων για υδατοδιαλυτή τελική στρώση βαφής	μέσα 200X
Εκπομπές και VOCs	— 53 g/m ² (στερεοί) — 56 g/m ² μεταλλικοί)	Εισαγωγή νέων λειτουργιών βαφείου	μέσα 200X

Καλές ιδέες:

- να περιγραφεί εν συντομία το σκεπτικό για τον καθορισμό των σκοπών και των στόχων, με αναφορά των μεθόδων προφύλαξης, εάν υπάρχουν,
- να προσδιοριστούν οι ευθύνες για την επίτευξη των σκοπών και των στόχων,
- να προσδιοριστεί το κόστος επίτευξης των σκοπών και των στόχων,
- να γίνει συσχετισμός με στόχους και σκοπούς παρελθόντων περιόδων κατά τις οποίες υποβλήθηκαν εκθέσεις.

Απαίτηση:

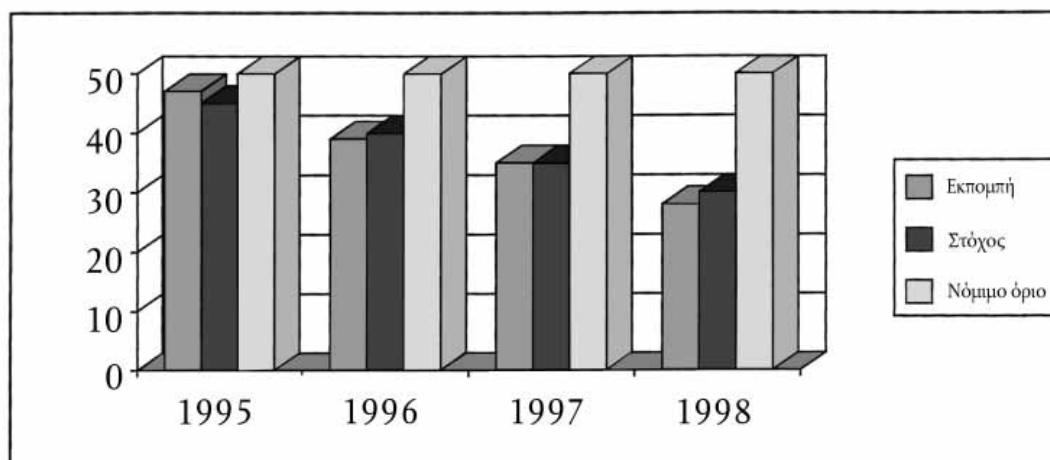
Στοιχείο ε) «Σύνοψη των διαθέσιμων στοιχείων σχετικά με την επίδοση του οργανισμού σε σύγκριση προς τους περιβαλλοντικούς σκοπούς και στόχους του που συνδέονται με τη σημαντική περιβαλλοντική επίπτωσή του. Η σύνοψη μπορεί να περιλαμβάνει αριθμητικά στοιχεία για τις εκπομπές ρύπων, την παραγωγή αποβλήτων, την κατανάλωση πρώτων υλών, ενέργειας και νερού, το θόρυβο καθώς και άλλες πτυχές που αναφέρονται στο παράρτημα VI. Τα στοιχεία επιτρέπουν την ετήσια σύγκριση για την αξιολόγηση της εξέλιξης της περιβαλλοντικής επίδοσης του οργανισμού»

Σκοπός: Να παρουσιαστούν τα στοιχεία σχετικά με την περιβαλλοντική επίδοση του οργανισμού και την πρόδοό του ως προς την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του. Να καταδειχθούν επίσης οι συν τω χρόνω μεταβολές της περιβαλλοντικής επίδοσης του οργανισμού.

Τρόπος: Υποβολή στοιχείων σχετικά με την περιβαλλοντική επίδοση σε σύγκριση με τους σκοπούς και τους στόχους για τις σημαντικές περιβαλλοντικές πτυχές που προσδιορίζονται σύμφωνα με το παράρτημα VI. Η επίδοση μπορεί να παρουσιαστεί με πολλούς τρόπους όπως γραφικά, διαγράμματα και πίνακες. Οι απόλυτοι αριθμοί σχετικά με την επίδοση θα μπορούσαν να συνδυαστούν με δείκτες επίδοσης και κατ' αυτόν τον τρόπο να συσχετιστεί η επίδοση με το προϊόν της παραγωγής, τον ετήσιο κύκλο εργασιών κ.λπ. Κατά την υποβολή των στοιχείων, χρειάζεται να δοθεί προσοχή έτσι ώστε να χρησιμοποιηθούν οι σωστές μονάδες μέτρησης. Όταν τα στοιχεία συγκεντρώνονται από διάφορες πηγές στο ΣΠΔ, ο οργανισμός θα πρέπει επίσης να εξασφαλίσει ότι η μέθοδος συγκέντρωσης είναι ακριβής και ότι μπορεί να ελεγχθεί και να αναπαράχθει από τον επαληθευτή. Τα στοιχεία θα πρέπει να υποβάλλονται με μορφή ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση σε ετήσια βάση.

Ενδέχεται να μην επιτευχθεί το σύνολο των σκοπών και των στόχων εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, ιδίως εάν ο οργανισμός επιδιώκει να επιτύχει εξαιρετικά υψηλούς στόχους. Εάν οι σκοποί και οι στόχοι δεν έχουν εκπληρωθεί, καλό είναι να περιλαμβάνεται στην περιβαλλοντική δήλωση σημείωση σχετικά με τους λόγους αυτής της αδυναμίας.

Παράδειγμα — Εκπομπή CO₂ σε σχέση με στόχους και νομικές διατάξεις

Καλές ιδέες:

- Η χρήση των δεικτών περιβαλλοντικής επίδοσης συμβάλλει στην αύξηση της σαφήνειας, της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας των πληροφοριών που παρέχει ένας οργανισμός,
- να αναλυθεί η δράση που έχει αναληφθεί για την επίτευξη των υφιστάμενων επιπέδων επίδοσης,

- να καταδειχθεί η επίδοση σε σχέση με τους σκοπούς και τους στόχους καθώς και σε σύγκριση με τις νομικές απαιτήσεις καθώς και με τους εθνικούς και τομεακούς περιβαλλοντικούς στόχους,
- να αναλυθεί ο τρόπος απόκτησης και επεξεργασίας των δεδομένων,
- να αναφερθεί εκ νέου ο βαθμός επίτευξης στόχων και σκοπών από προγενέστερες περιβαλλοντικές δηλώσεις ώστε να παρασχεθεί πλήρης εικόνα της περιβαλλοντικής επίδοσης του οργανισμού,
- να διατυπωθούν παρατηρήσεις σχετικά με τους λόγους για τους οποίους δεν επιτεύχθηκαν οι στόχοι,
- να διατυπωθούν παρατηρήσεις εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (δεν διενεργήθηκαν μετρήσεις, δεν έχουν χορηγηθεί περιβαλλοντικές άδειες ή δεν τίθεται θέμα συμμόρφωσης προς οριακές τιμές κ.λπ.).

Απαιτηση:

Στοιχείο στ) «Άλλοι παράγοντες που αφορούν την περιβαλλοντική επίδοση, συμπεριλαμβανομένης της επίδοσης σε σχέση με τις νομοθετικές διατάξεις όσον αφορά τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους»

Σκοπός: Όπου ο οργανισμός υποβάλλει στοιχεία, χρειάζεται να αναφέρεται η περιβαλλοντική του επίδοση σε σχέση με σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αποτελούν αντικείμενο ρυθμίσεων, η επίδοσή του ως προς την τήρηση της νομοθεσίας. Ο οργανισμός δύναται να συμπεριλάβει στη δήλωση και άλλες πληροφορίες που σχετίζονται με την περιβαλλοντική επίδοσή του.

Τρόπος: Κατά την υποβολή των στοιχείων στο στοιχείο δ), ο οργανισμός μπορεί να συμπεριλάβει και πληροφορίες σχετικά με νομικούς περιορισμούς, για να δείξει ότι επιτυγχάνεται η συμμόρφωση. Άλλες πληροφορίες που δύναται να παράσχει ο οργανισμός περιλαμβάνουν λεπτομέρειες σχετικά με επενδύσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης, την υποστήριξη τοπικών περιβαλλοντικών ομάδων και την ανάληψη δράσεων για την προώθηση του διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι οργανισμοί ενδέχεται να επιθυμούν να συμπεριλάβουν στοιχεία σχετικά με τα υφιστάμενα σχέδια ασφαλείας.

Καλές ιδέες:

- πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα,
- πολιτικές δημοσίων συμβάσεων,
- σημαντικές αποφάσεις και επενδύσεις,
- μέτρα προφύλαξης/δραστηριότητες προστασίας του περιβάλλοντος/προληπτικά μέτρα,
- διαμαρτυρίες, προβληματισμοί του κοινού ή της κοινότητας,
- έρευνα και ανάπτυξη,
- συμβάντα και παραβάσεις,
- προϋπολογισμός.

Απαιτηση:

Στοιχείο ζ) «Ονοματεπώνυμο και αριθμός διαπίστευσης του επαληθευτή περιβάλλοντος και ημερομηνία διαπίστευσης»

Σκοπός: Να παρασχεθούν πληροφορίες σχετικά με τον επαληθευτή της περιβαλλοντικής έκθεσης και το χρόνο διενέργειας της επαλήθευσης.

Τρόπος: Αυτό μπορεί να γίνει χρησιμοποιώντας μια τυποποιημένη δήλωση όπου εξηγείται τι έκανε ο επαληθευτής για επικυρώσει τη δήλωση.

3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΟΣΕΩΝ

Η χρήση των δεικτών περιβαλλοντικής επίδοσης συμβάλλει στην αύξηση της σαφήνειας, της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας των πληροφοριών που παρέχει ένας οργανισμός. Η επιλογή των δεικτών αυτών είναι σημαντική, και πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του παραρτήματος III σημείο 3.3. Η Επιτροπή, εν ευθέτω χρόνω, θα εκπονήσει κατευθύνσεις σχετικά με την επιλογή και τη χρήση των δεικτών περιβαλλοντικής επίδοσης.

4. ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ-ΣΤΟΧΟΥΣ

Οι οργανισμοί ενδέχεται να επιθυμούν να δημοσιεύσουν πληροφορίες προοριζόμενες συγκεκριμένα για επιμέρους ενδιαφερόμενα μέρη. Ακολουθούν ορισμένες ιδέες σχετικά με προβληματισμούς διαφορετικών ομάδων ενδιαφερομένων μερών. Βλέπε επίσης παράρτημα III σημείο 3.6.

Ενδιαφερόμενα μέρη και ανάγκες ενημέρωσης

4.1. Τοπική κοινότητα

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον μπορεί να αναμένεται για

- τις περιβαλλοντικές και τις υγειονομικές πτυχές των παραγόμενων και εκπεμπόμενων ουσιών,
- τους εξωτερικούς κινδύνους και τον τρόπο πρόληψης ή αντιμετώπισής τους από τον οργανισμό,
- πληροφορίες σχετικά με τη φύση και τον αριθμό των διαμαρτυριών καθώς και τρόπο αντιμετώπισης όσων διαμαρτύρονται και τη διευθέτηση των θεμάτων που αποτελούν αντικείμενο των διαμαρτυριών,
- πληροφορίες σχετικά με τη μη συμμόρφωση προς τις επιτρεπόμενες εκπομπές και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την αποφυγή επανεμφάνισης του φαινομένου.

4.2. Πελάτες

Συχνά οι σχέσεις μεταξύ ενός οργανισμού και των προμηθευτών και των πελατών του είναι μακροχρόνιες. Οι πελάτες συνιστούν ομάδα-στόχο με ιδιαίτερη επιρροή. Μπορούν να εκφράζουν συγκεκριμένες περιβαλλοντικές απαιτήσεις προς τους προμηθευτές τους (πολιτικές δημόσιων συμβάσεων), αναφορικά με προϊόντα, με διαδικασίες, υπηρεσίες ή διαχείριση.

Οι ειδικές πληροφορίες που ενδιαφέρουν τους πελάτες και οι περιβαλλοντικές βελτιώσεις που είναι επιθυμητές μπορούν κατά πάσα πιθανότητα να προσδιοριστούν καλύτερα μέσω στενών αμοιβαίων επαφών και συνεργασίας.

4.3. Εργαζόμενοι

Πολλοί οργανισμοί θεωρούν τους εργαζομένους τους σημαντική ομάδα χρηστών της περιβαλλοντικής δήλωσης. Εάν είναι σκόπιμο, ο οργανισμός μπορεί να θέσει την περιβαλλοντική έκδοση προς συζήτηση στο συμβούλιο εργαζομένων. Μπορεί να αναμένεται ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ακόλουθα θέματα:

- τη σχέση μεταξύ της περιβαλλοντικής κατάστασης και των συνθηκών εργασίας, περιλαμβανομένων ατυχημάτων και συμβάντων και του τρόπου αντιμετώπισής τους,
- τα σχέδια και τις πιθανότητες ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης στον τομέα του περιβάλλοντος,
- την εφαρμογή του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

4.4. Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα/Επενδυτές

Μια όλο και μεγαλύτερη ομάδα επενδυτών, τραπεζών και ασφαλιστικών εταιρειών εκδηλώνουν ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική στρατηγική και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των οργανισμών. Αναμένεται ενδιαφέρον ιδιαίτερα για:

- την περιβαλλοντική στρατηγική και την επίδοση ενός οργανισμού σε επιχειρησιακό επίπεδο,
- τη σχέση μεταξύ των περιβαλλοντικών και των χρηματοοικονομικών πληροφοριών,
- τη συμπεριφορά ενός οργανισμού όσον αφορά τη συμμόρφωση και την ποιότητα της περιβαλλοντικής διαχείρισης,
- τη ρύπανση του εδάφους και την παρουσία ουσιών υψηλού κινδύνου, όπως ο αμιάντος στα κτήρια, τους πιθανούς περιβαλλοντικούς κινδύνους που σχετίζονται με τις (νέες) παραγωγικές διαδικασίες, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες.

4.5. Άλλα ενδιαφερόμενα μέρη του κοινωνικού συνόλου

Οι καταναλωτές και οι οργανώσεις τους, καθώς και οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ, συχνά ενδιαφέρονται για:

- τις περιβαλλοντικές πολιτικές και τις επιδόσεις των οργανισμών, σε σχέση με διαδικασίες, προϊόντα και υπηρεσίες,
- επίκαιρα θέματα της πολιτικής ή του χώρου των μέσων μαζικής ενημέρωσης, π.χ. οι προσπάθειες ανακύκλωσης των χρησιμοποιημένων προϊόντων στη βιομηχανία ηλεκτρονικών ειδών, η εξάλειψη των τοξικών ουσιών στον τομέα παραγωγής βαφών και κόλλας, η προέλευση του ξύλου στη βιομηχανία ξυλείας και επιπλοποιίας, κ.λπ. Όλοι οι οργανισμοί θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι είναι συνετό να διασαφηνίσουν τη θέση τους, τις προσπάθειες και τα αποτελέσματα επί αυτών των θεμάτων,
- τη συν τω χρόνω εξέλιξη της περιβαλλοντικής επίδοσης σε επιμέρους τοποθεσίες καθώς και σε επιχειρησιακό επίπεδο, ειδικά σε ένα σαφές πλαίσιο, έτσι ώστε να είναι δυνατές οι συγκρίσεις σε σχέση με τις νομικές απαιτήσεις, τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες και τις επιδόσεις άλλων, συγκρίσιμων οργανισμών,
- πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, όχι σε σχέση με τις εκπομπές, αλλά και σε σχέση με τις έμμεσες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως χρήση πρώτων υλών, προϊόντων και υπηρεσιών, προϊόντα στο τέλος του κύκλου ζωής τους και μεταφορές,
- τον τρόπο εφαρμογής της αρχής της προφύλαξης στη λήψη περιβαλλοντικών αποφάσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ EMAS

[Όλες οι αναφορές σε παραρτήματα αφορούν τα παραρτήματα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001, πλην των περιπτώσεων όπου ορίζεται διαφορετικά]

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι κατευθύνσεις σχετικά με τη συμμετοχή των εργαζομένων στο πλαίσιο του EMAS II βασίζονται στα ακόλουθα:

Στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 όπου αναφέρεται ότι:

«Σκοπός του EMAS είναι η προώθηση της συνεχούς βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των οργανισμών με:

...

δ) ενεργό συμμετοχή των εργαζομένων στον οργανισμό, καθώς και κατάλληλη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση οι οποίες διευκολύνουν τη δραστήρια συνεργασία στα καθήκοντα που αναφέρονται στο στοιχείο α). Εφόσον το ζητήσουν, συμμετέχουν επίσης τυχόν αντιπρόσωποι των εργαζομένων.»

Στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 όπου αναφέρεται ότι:

«Ο οργανισμός πρέπει να εντοπίζει τις ανάγκες κατάρτισης. Ο οργανισμός θα πρέπει να αξιώνει να καταρτίζονται με τον απαιτούμενο τρόπο όλα τα μέλη του προσωπικού οι εργασίες του οποίου ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο για το περιβάλλον.

Ο οργανισμός πρέπει να θεσπίζει και να διατηρεί σε ισχύ εκείνες τις διαδικασίες με τις οποίες οι εργαζόμενοι ή τα μέλη του που ασκούν τα αντίστοιχα λειτουργικά καθήκοντα και σε κάθε επίπεδο να έχουν επίγνωση σχετικά με:

- α) τη σημασία που έχουν η συμμόρφωση με την περιβαλλοντική πολιτική και τις διαδικασίες και η τήρηση των απαιτήσεων του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης·
- β) το σημαντικό υφιστάμενο ή πιθανό αντίκτυπο για το περιβάλλον από τις δραστηριότητές τους και τα οφέλη για το περιβάλλον που προκύπτουν από τη βελτίωση των προσωπικών επιδόσεων·
- γ) τους ρόλους και τις ευθύνες που αυτοί εσωμίζονται για την επίτευξη της συμμόρφωσης με την ασκούμενη περιβαλλοντική πολιτική και διαδικασίες καθώς και με τις απαιτήσεις του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας για την αντιμετώπιση κατεπειγόντων περιστατικών και τις απαιτήσεις άμεσης ανταπόκρισης·
- δ) τις συνέπειες που είναι πιθανόν να έχει η εγκατάλειψη των καθοριζόμενων διαδικασιών λειτουργίας.

Το προσωπικό που ασκεί τα συγκεκριμένα καθήκοντα τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο για το περιβάλλον πρέπει να διαθέτει τα ανάλογα προσόντα με κριτήριο την κατάλληλη εκπαίδευση, κατάρτιση ή/και εμπειρία (παράρτημα I σημείο A.4.2).»

«Πέραν των απαιτήσεων του παραρτήματος 1 μέρος A, οι εργαζόμενοι συμμετέχουν στη διεργασία που αποσκοπεί στη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του οργανισμού. Για το σκοπό αυτό, θα μπορούσαν να αξιοποιούνται οι κατάλληλες μορφές συμμετοχής, όπως το σύστημα του βιβλίου προτάσεων ή η ομαδική δουλειά για τη διεκπεραίωση ενός συγκεκριμένου σχεδίου στις περιβαλλοντικές επιτροπές. Οι οργανισμοί λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις της Επιτροπής για την ορθή πρακτική στον τομέα αυτό. Εφόσον το ζητήσουν, συμμετέχουν επίσης τυχόν αντιπρόσωποι των εργαζομένων (παράρτημα I σημείο B.4).»

Η συμμετοχή όλων στο περιβαλλοντικό έργο αποτελεί μια ευκαιρία εργασίας με αποτελεσματικό τρόπο και συνιστά προϋπόθεση για την επιτυχία. Η ενεργός συμμετοχή των εργαζομένων στη διαδικασία συνεχούς βελτίωσης της περιβαλλοντικής επίδοσης των οργανισμών δεν θα πρέπει να θεωρείται βάρος. Οι παρούσες κατευθύνσεις επιδιώκουν να τονίσουν το αντίθετο.

Οι κατευθύνσεις υποδεικνύουν τρόπους και μέσα ενεργού ανάμειξης των εργαζομένων που εξασφαλίζουν αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση του έργου, επιβαρύνουν λιγότερο τόσο τη διοίκηση όσο και τους εργαζομένους και εξασφαλίζουν ορθή εφαρμογή του EMAS.

Οι εργασίες επί περιβαλλοντικών θεμάτων πρέπει να είναι συνεχείς. Χωρίς την ενεργό ανάμειξη και συμμετοχή όλων (διοίκησης και εργαζομένων) ενός οργανισμού, αυτό δεν θα επιτευχθεί.

Η συμμετοχή όλων των μελών ενός οργανισμού στις εργασίες αυτές αποτελεί επίσης τον ορθό τρόπο διατήρησης ενός ζωντανού και σφριγηλού συστήματος διαχείρισης. Η εμπειρία έχει δείξει ότι τα συστήματα διαχείρισης στα οποία δεν συμμετέχουν όλοι ενεργά τείνουν να γίνονται γραφειοκρατικά και να μην λειτουργούν ομαλά.

Είναι σημαντικό οι εργαζόμενοι να θεωρούν το περιβαλλοντικό έργο όχι ως απειλή αλλά ως ευκαιρία, μεταξύ άλλων, για βελτίωση των συνθηκών εργασίας και για τη δημιουργία αισθήματος υπερηφάνειας διότι εργάζονται σε έναν οργανισμό που δεν βλάπτει το περιβάλλον.

Οι έρευνες, ο έλεγχος των οργανισμών του EMAS και η εμπειρία σε θέματα αλλαγής της οργάνωσης της εργασίας εν γένει, έχουν δείξει ότι όταν όλοι οι εργαζόμενοι συμμετέχουν συνεχώς με ενεργό τρόπο στο έργο, και ιδίως όταν οι εκπρόσωποί τους αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο σε αυτό, το αποτέλεσμα είναι καλύτερο.

Η εμπειρία έχει επίσης δείξει ότι η κόπωση που μπορεί να εμφανιστεί μετά από περίοδο εργασίας με συστήματα όπως το EMAS και το EN ISO 14001 μπορεί να αποφευχθεί με την ενεργό ανάμειξη των εργαζομένων

2. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

2.1. Γενικά

Ο οργανισμός θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι η ενεργός ανάμειξη των εργαζομένων αποτελεί κινητήριο δύναμη και προϋπόθεση για συνεχείς και επιτυχείς περιβαλλοντικές βελτιώσεις, καθώς και βασικά πόρο για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Ο οργανισμός θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι η ενεργός ανάμειξη των εργαζομένων είναι η ορθή μέθοδος επιτυχούς εδραίωσης του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και ελέγχου στον οργανισμό.

Ο οργανισμός θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι ο όρος «συμμετοχή των εργαζομένων» περιλαμβάνει τόσο τη συμμετοχή όσο και την ενημέρωση κάθε μεμονωμένου εργαζόμενου αλλά και των εκπροσώπων τους, σύμφωνα με τα εθνικά συστήματα. Γι' αυτό το λόγο θα πρέπει να αποτελέσει μέρος του συστήματος συμμετοχής των εργαζομένων σε όλα τα επίπεδα.

Θα πρέπει να αναπτυχθούν μέσα για την ενεργό ανάμειξη των εργαζομένων.

Οι επαληθευτές θα πρέπει να λαμβάνουν αποδεικτικά στοιχεία ότι αυτό συμβαίνει. Τέτοια στοιχεία θα μπορούσαν να είναι, για παράδειγμα:

τα πρακτικά συνεδριάσεων με συνδικαλιστικές ενώσεις, συμβούλια εργαζομένων και λοιπούς οργανισμούς εκπροσώπησης εργαζομένων και λοιπές συνεδριάσεις εντός του οργανισμού

η διαθεσιμότητα των προγραμμάτων κατάλληλης εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης

η διευκόλυνση των εργαζομένων για διατύπωση προτάσεων (σύστημα βιβλίου υποβολής υποδείξεων)

η διαθεσιμότητα περιβαλλοντικών επιτροπών

οι συνεδριάσεις μεταξύ εκπροσώπων της διοίκησης και εργαζομένων, με θέμα τις περιβαλλοντικές επιδόσεις

η δημιουργία περιβαλλοντικών ομάδων ή ομάδων εργασίας ή ομάδων οι οποίες συγκροτούνται με γνώμονα την εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου

ο τακτικός ρυθμός παροχής πληροφοριών προς τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους

οι επαφές μεταξύ επαληθευτή και εργαζομένων και των εκπροσώπων τους

η ενεργός ανάμειξη, πληροφόρηση και συμμετοχή μεταξύ περιβαλλοντικού υπευθύνου/εκπροσώπου της διοίκησης και εργαζομένων και των εκπροσώπων τους

Ο οργανισμός θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι η δέσμευση, η ανταπόκριση και η ενεργός στήριξη από την πλευρά της διοίκησης αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχία αυτών των διαδικασιών. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να τονιστεί η ανάγκη τροφοδότησης των εργαζομένων με τα επεξεργασμένα στοιχεία από τη διοίκηση.

2.2. Εκπαίδευση και κατάρτιση

Ο οργανισμός θα πρέπει να αναγνωρίσει την ανάγκη συνεχούς ενημέρωσης και κατάρτισης του προσωπικού σε περιβαλλοντικά θέματα. Βασική ενημέρωση και κατάρτιση θα πρέπει να παρέχεται σε όλους τους εργαζομένους. Η κατάρτιση της διοίκησης συνιστά επίσης σημαντικό μέρος της διαχείρισης των αλλαγών.

Οι εργαζόμενοι που εμπλέκονται πιο άμεσα στην περιβαλλοντική διαχείριση του οργανισμού, για παράδειγμα μέσα της συμμετοχής σε μικτές ομάδες εργασίας, θα πρέπει να αναβαθμίσουν σημαντικά τα προσόντα τους. Το έργο της αναβάθμισης μπορεί να επεκταθεί, μεταξύ άλλων, στο EMAS, στις περιβαλλοντικές πολιτικές, τις ορθές πρακτικές και τα θέματα επικοινωνίας.

2.3. Επίπεδα ανάμειξης

Ο οργανισμός θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι η συμμετοχή των εργαζομένων είναι σημαντική και απαραίτητη σε όλα επίπεδα και σε όλα τα στάδια από την πρώτη ημέρα έναρξης του έργου περιβαλλοντικής διαχείρισης. Συνεπώς, οι οργανισμοί θα πρέπει να φροντίζουν για την ενεργό ανάμειξη των εργαζομένων:

- στη διατύπωση των περιβαλλοντικών πολιτικών του οργανισμού,
- στην αρχική περιβαλλοντική επισκόπηση και ανάλυση των τελευταίων εξελίξεων, καθώς και στη συλλογή και επαλήθευση των πληροφοριών,
- στην καθιέρωση και υλοποίηση ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και ελέγχου που θα συμβάλει στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων,
- στις περιβαλλοντικές επιτροπές για να πληροφορούνται και να υλοποιείται η συμμετοχή μεταξύ των περιβαλλοντικών υπαλλήλων/εκπροσώπων των οργάνων διαχείρισης και των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους,
- σε κοινές ομάδες εργασίας για το πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης και τον έλεγχο του περιβαλλοντικού έργου,
- στην επεξεργασία των περιβαλλοντικών δηλώσεων.

2.4. Συστήματα διατύπωσης προτάσεων από τους εργαζόμενους και επιβράβευσής τους

Ο οργανισμός θα πρέπει να φροντίσει να υπάρχουν απλοί τρόποι ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να διατυπώνουν προτάσεις για τη βελτίωση του περιβάλλοντος. Αυτό θα μπορούσε για παράδειγμα να γίνει με τη δημιουργία θυρίδων υποβολής προτάσεων.

Όταν οι δράσεις που αναλαμβάνουν οι εργαζόμενοι οδηγούν σε βελτίωση των οικονομικών ή/και περιβαλλοντικών επιδόσεων του οργανισμού, αυτοί πρέπει να επιβραβεύονται, με δυνατότητα προσφυγής σε οικονομικές και άλλες μορφές επιβράβευσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ

[Όλες οι αναφορές σε παραρτήματα αφορούν τα παραρτήματα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001, πλην των περιπτώσεων όπου ορίζεται διαφορετικά]

1. ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Στόχος του παρόντος εγγράφου είναι να παράσχει κατευθύνσεις για τον προσδιορισμό σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών που ανακύπτουν από δραστηριότητες, προϊόντα και υπηρεσίες επί των οποίων έχει διαχειριστικό έλεγχο ή επιρροή, σύμφωνα με το παράρτημα VI, ένας οργανισμός που εφαρμόζει σύστημα EMAS. Στο πλαίσιο του EMAS, οι σημαντικές περιβαλλοντικές πτυχές βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης ενός οργανισμού, της αξιολόγησης και της βελτίωσης των περιβαλλοντικών του επιδόσεων μέσω του καθορισμού στόχων και σκοπών καθώς και της διαρκούς διαδικασίας επανεξέτασης. Οι σημαντικές περιβαλλοντικές δηλώσεις, σύμφωνα με το παράρτημα III.

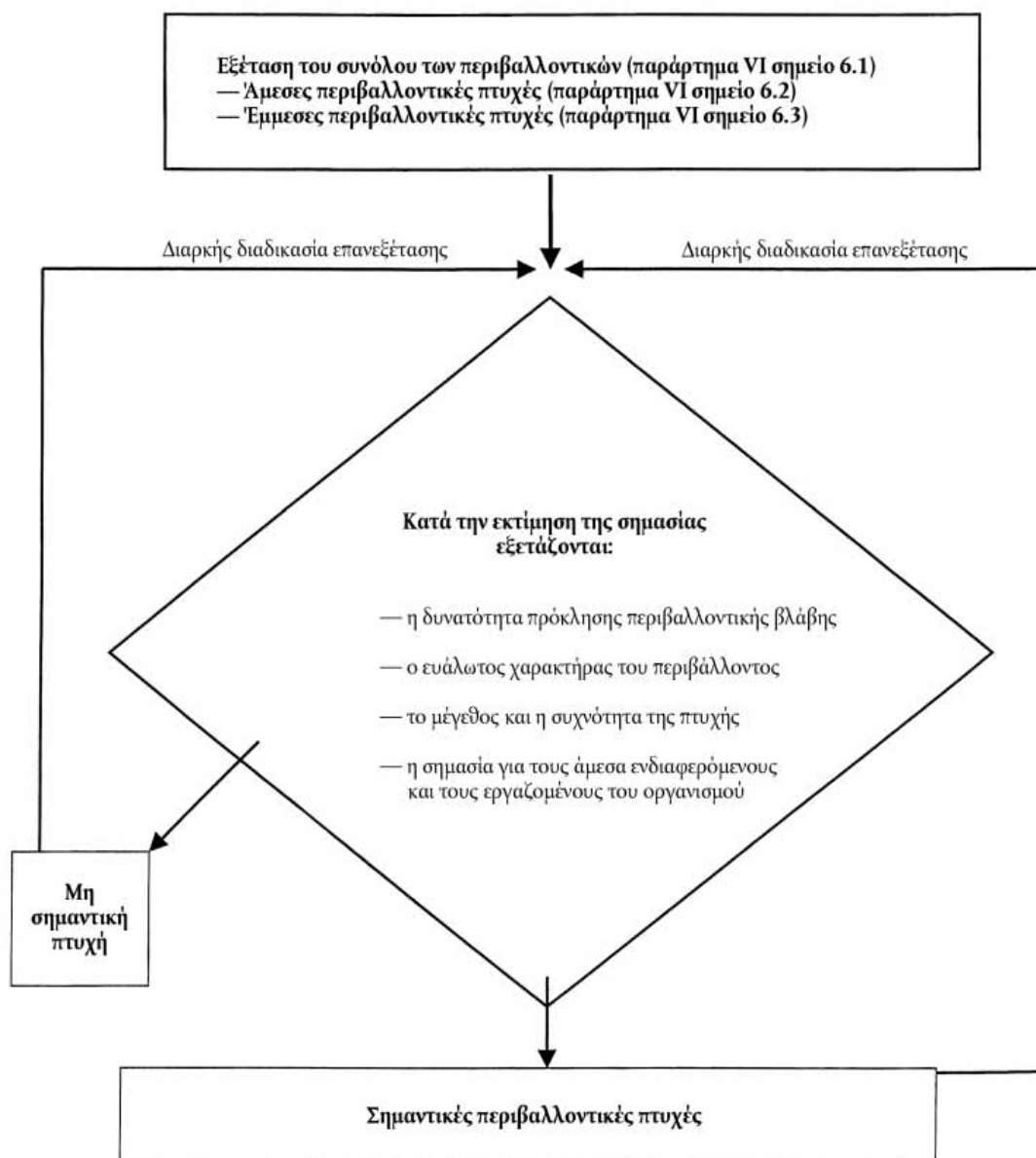
2. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΤΥΧΩΝ, ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Η αρχή του EMAS είναι ότι οι περιβαλλοντικές πτυχές [άρθρο 2 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001] των δραστηριοτήτων των οργανισμών συνεπάγονται περιβαλλοντικές επιπτώσεις [άρθρο 2 στοιχείο ζ)]. Εάν μια περιβαλλοντική πτυχή του οργανισμού επιφέρει σημαντική περιβαλλοντική επίπτωση, τότε η πτυχή αυτή θα πρέπει να θεωρείται σημαντική και να περιλαμβάνεται στο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

3. ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΤΥΧΩΝ

Στο παράρτημα VI παρουσιάζονται παραδείγματα «άμεσων» και «έμμεσων» περιβαλλοντικών πτυχών. Ο κατάλογος αυτός δεν είναι εξαντλητικός. Στην αρχική περιβαλλοντική εξέταση και στην επακόλουθη διαρκή διαδικασία επανεξέτασης είναι σημαντικό για έναν οργανισμό να εξετάζει με ανοικτό πνεύμα, αμερόληπτα και ενδελεχώς και των υπηρεσιών του. Ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις όπου ίσως είναι δύσκολη η ταξινόμηση μιας εντοπισθείσας περιβαλλοντικής πτυχής ως «άμεσης» ή «έμμεσης». Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι το κύριο μέλημα στο πλαίσιο του προσδιορισμού περιβαλλοντικών πτυχών είναι η εξασφάλιση πλήρους εποπτείας της περιβαλλοντικής σημασίας των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών των οργανισμών και η εξέταση όλων των υφιστάμενων περιβαλλοντικών πτυχών. Το σημαντικό ζήτημα δεν είναι η κατηγοριοποίηση ενός θέματος ως άμεσου, αλλά η εξασφάλιση του προσδιορισμού όλων των πτυχών, ώστε να είναι δυνατή η διαχείρισή τους από το σύστημα διαχείρισης. Η διαδικασία προσδιορισμού σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών συνοψίζεται ως ακολούθως:

Στάδιο 1.	Προσδιορισμός του συνόλου των περιβαλλοντικών πτυχών
Στάδιο 2.	Ορισμός των κριτηρίων αξιολόγησης σημασίας από τον οργανισμό λαμβάνοντας υπόψη την κοινοτική νομοθεσία
Στάδιο 3.	Προσδιορισμός των σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης σημασίας που αναφέρονται στο στάδιο 2

4. ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΑΜΕΣΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΤΥΧΩΝ

Οι άμεσες περιβαλλοντικές πτυχές συνδέονται με δραστηριότητες, προϊόντα και υπηρεσίες του ίδιου του οργανισμού, επί των οποίων έχει άμεσο διαχειριστικό έλεγχο. Όλοι οι οργανισμοί θα πρέπει να εξετάζουν τις άμεσες πτυχές των δραστηριοτήτων τους. Ωστόσο, όσον αφορά τους μη βιομηχανικούς οργανισμούς, το ενδιαφέρον θα εστιάζεται συχνά στις έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών τους.

Τρόποι

- Διάλογος με εργαζομένους
- Περιήγηση του χώρου εγκατάστασης του οργανισμού και των γειτονικών χώρων
- Διάλογος με άμεσα ενδιαφερομένους
- Εξέταση εγγράφων (π.χ. δελτία δεδομένων ασφάλειας, άδειες χρήσης)

- Μελέτη της νομοθεσίας (π.χ. ουσιαστικό δίκαιο, τεχνικές απαιτήσεις όπως υποχρεωτική παρακολούθηση ρύπων)
- Εξέταση κριτηρίων οικολογικού σήματος
- Έλεγχος πληροφοριών από εμπορικά επιμελητήρια, κ.λπ.
- Διάλογος με άλλες εταιρείες του EMAS
- Εξέταση ροών υλικών
- Εξέταση υφιστάμενων δεικτών επιδόσεων
- Εξέταση όλων των τμημάτων και της υποδομής του οργανισμού (π.χ. αγωγοί, γραμμές μεταφοράς ισχύος, σιδηροτροχιές)

Προβληματισμός

- Πολιτική προμηθειών
- Εκπομπές σε ύδατα και ατμόσφαιρα
- Απόβλητα
- Χρήση πόρων
- Ενέργεια
- Τοπικά θέματα
- Χρήσεις γης και μόλυνση
- Ιστορικά θέματα
- Μεταφορές

5. ΕΜΜΕΣΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΑΥΤΕΣ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI ΣΗΜΕΙΟ 6.3)

Το παράρτημα VI σημείο 6.3 θέτει τις έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές σε ισότιμη βάση με τις άμεσες περιβαλλοντικές πτυχές, σύμφωνα με το παράρτημα VI σημείο 6.2. Οι έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές μπορούν να προκύψουν από την αλληλεπίδραση ενός οργανισμού με τρίτα μέρη, τα οποία μπορούν σε εύλογο βαθμό να επηρεαστούν από τον οργανισμό που ζητά καταχώριση EMAS. Για τους μη βιομηχανικούς οργανισμούς, όπως οι τοπικές αρχές ή τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, είναι σημαντικό να συνεκτιμούν επίσης τις περιβαλλοντικές πτυχές που συνδέονται με τις βασικές τους επιχειρηματικές δραστηριότητες. Ένα αρχείο καταγραφής που περιορίζεται στις περιβαλλοντικές πτυχές του χώρου και των εγκαταστάσεων ενός οργανισμού δεν θεωρείται επαρκές.

Τρόποι

- Διάλογος με αναδόχου υπεργολάβους και προμηθευτές (π.χ. εταιρείες παροχής υπηρεσιών, ιδιοκτήτες)
- Διάλογος με πελάτες
- Εξέταση της χρήσης και της διάθεσης προϊόντα
- Εξέταση των δραστηριοτήτων των αναδόχων/υπεργολάβων
- Εξέταση κριτηρίων οικολογικού σήματος
- Έλεγχος πληροφοριών από εμπορικά επιμελητήρια, κ.λπ.
- Συνομιλία με άλλες εταιρείες του EMAS
- Συνομιλία με ΜΚΟ και άλλους άμεσα ενδιαφερόμενους
- Εξέταση πληροφοριών σχετικά με προμηθευόμενο προϊόντα και υπηρεσίες

Προβληματισμός

- Θέματα προϊόντων
- Συμβάσεις
- Μεταφορές
- Νέες αγορές για υφιστάμενα προϊόντα
- Χρηματοπιστωτικά προϊόντα
- Φάσμα προϊόντων
- Τουρισμός
- Υπηρεσίες

Οι άμεσες περιβαλλοντικές πτυχές μπορούν να ελέγχονται μέσω εσωτερικών διαχειριστικών αποφάσεων. Για δε τις έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές απαιτείται η χρήση της επιρροής ενός οργανισμού στους αναδόχους/υπεργολάβους, προμηθευτές, πελάτες και τους χρήστες των προϊόντων και των υπηρεσιών τους για την αποκόμιση περιβαλλοντικών οφελών. Αυτό απαιτεί από έναν οργανισμό να είναι δημιουργικός όσον αφορά τους τρόπους χρήσης της επιρροής του. Βάσει του παραρτήματος VI σημείο 6.3 στοιχεία α) έως ζ), η διαχείριση των έμμεσων περιβαλλοντικών πτυχών μπορεί να περιλαμβάνει, ενδεικτικά:

- α) *Θέματα που αφορούν τα προϊόντα (σχεδιασμός, ανάπτυξη, συσκευασία, μεταφορά, χρήση και ανάκτηση/διάθεση αποβλήτων)*

Οι οργανισμοί ενδέχεται να επιθυμούν να εξετάσουν:

- τα διαθέσιμα αποτελέσματα από την ανάλυση του κύκλου ζωής των προϊόντων τους,
- τα αποτελέσματα της ανάπτυξης και της χρήσης δεικτών περιβαλλοντικών επιδόσεων,
- τις περιβαλλοντικές πτυχές των προμηθευόμενων προϊόντων, της επεξεργασίας των προϊόντων τους,
- τις επιπτώσεις από προβλεπόμενη κακή χρήση ή απaráδεκτη ανάκτηση ή διάθεση των προϊόντων τους,
- τις ανάγκες ενημέρωσης των πελατών/καταναλωτών και προμηθευτών, καθώς και τη συμπληρωματική εκπαίδευση των πελατών (π.χ. σχετικά με τη χρήση και διάθεση των προϊόντων),
- την ανθεκτικότητα και τη δυνατότητα επισκευής των προϊόντων, τη συμβατότητα υφιστάμενων προϊόντων με νέες σειρές προϊόντων και ανταλλακτικά.

- β) *Κεφαλαιακές επενδύσεις, χορήγηση δανείων και ασφαλιστικές υπηρεσίες*

Οι οργανισμοί ενδέχεται να επιθυμούν να εξετάσουν:

- την πολιτική έγκρισης και τα ασφάλιστρα (π.χ. προτιμησιακή μεταχείριση «οικολογικών» εταιρειών, οργανισμών του EMAS),
- την επενδυτική πολιτική (οικολογικές επενδύσεις),
- τις διαδικασίες αξιολόγησης (μείωση περιβαλλοντικού κινδύνου),
- την πολιτική δανεισμού (π.χ. προτιμησιακή μεταχείριση «οικολογικών» εταιρειών, οργανισμών του EMAS),
- το φάσμα των προϊόντων (π.χ. «οικολογικά» ταμεία κεφαλαίων).

- γ) *Νέες αγορές*

Η εισαγωγή υφιστάμενων προϊόντων σε νέες αγορές μπορεί επίσης να δημιουργήσει νέες περιβαλλοντικές πτυχές. Οι οργανισμοί ενδέχεται, για παράδειγμα, να εξετάζουν:

- την υφιστάμενη υποδομή, π.χ. για την ανακύκλωση ή τον χειρισμό επικίνδυνων αποβλήτων, την μεταφορά και τον χειρισμό προβληματικών ουσιών, την επεξεργασία λυμάτων, σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης,
- τεχνολογικά και εκπαιδευτικά πρότυπα,
- την ευαισθητοποίηση σε περιβαλλοντικά θέματα στη νέα αγορά.

δ) *Επιλογή και σύνθεση των υπηρεσιών (π.χ. μεταφορές ή τροφοδοσία)*

Οι οργανισμοί ενδέχεται, για παράδειγμα, να εξετάζουν την περιβαλλοντική διαχείριση που εφαρμόζεται από παρόχους υπηρεσιών, όπως:

- υπηρεσίες καταλυμάτων/στέγασης (ξενοδοχεία, συνεδριακά κέντρα),
- υπηρεσίες μεταφορών (περιβαλλοντικά ήπιοι τρόποι μεταφορών, αποτελεσματική οργάνωση μεταφορών, τεχνολογικά πρότυπα και κατανάλωση καυσίμων από οχήματα),
- φάσμα προϊόντων, πράσινη πολιτική προμηθειών, χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων και λιπασματοποιήσιμων σκευών, διαχείριση αποβλήτων, προέρχονται από υπηρεσίες τροφοδοσίας.

ε) *Αποφάσεις διοίκησης και προγραμματισμού*

Οι οργανισμοί ενδέχεται, για παράδειγμα, να εξετάζουν:

- τις πτυχές που προκύπτουν από την εκτέλεση αποφάσεων προγραμματισμού στο μέλλον,
- τα αποτελέσματα πειραματικών παιχνιδιών ή ηλεκτρονικά σχεδιασμένων προτύπων,
- την εμπειρία από την υλοποίηση παρόμοιων έργων.

στ) *Σύνθεση φάσματος προϊόντων*

Αυτό αφορά οργανισμούς που πωλούν ή διανέμουν προϊόντα τα οποία προμηθεύονται από τρίτους, και οι οποίοι ενδέχεται για παράδειγμα:

- να αναπτύσσουν «πράσινη» πολιτική προμηθειών όσον αφορά αναδόχους και προϊόντα,
- να προτιμούν προϊόντα που πωλούνται στο πλαίσιο σχεδίων ανάκλησης προϊόντων,
- να αναζητούν προϊόντα που φέρουν κοινώς αποδεκτά οικολογικά σήματα στο πλαίσιο του φάσματος προϊόντων τους.

ζ) *Οι περιβαλλοντικές επιδόσεις και πρακτικές αναδόχων, υπεργολάβων και προμηθευτών*

Οι οργανισμοί ενδέχεται, για παράδειγμα:

- να ζητούν ενημέρωση σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των δραστηριοτήτων και των προϊόντων των αναδόχων/υπεργολάβων και προμηθευτών,
- να αναλύουν δελτία δεδομένων ασφάλειας, αναλύσεις γραμμής παραγωγής ή σχετικά αποσπάσματα αυτών, τα οποία παρέχονται από τους αναδόχους,
- να παρέχουν κατάρτιση σε αναδόχους/υπεργολάβους και προμηθευτές (π.χ. παροχή συμβουλών για τη μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων),
- να περιλαμβάνουν «πράσινες ρήτρες» στις συμβάσεις τους.

Πλαίσιο προβληματισμού

- Εκπαίδευση πελατών (π.χ. σχετικά με τη χρήση και τη διάθεση προϊόντων, συμβουλές με σκοπό τη μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων)
- «Πράσινη» πολιτική προμηθειών
- Προτιμησησική μεταχείριση «πράσινων» εταιρειών, π.χ. εταιρειών του EMAS (δάνεια, ασφάλειες)
- «Πράσινες» επενδύσεις
- Σχέδια ανάκλησης προϊόντων
- «Πράσινες» ρήτρες σε συμβάσεις

6. ΠΩΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Προκειμένου να αποφασιστεί κατά πόσον είναι σημαντικές, θα πρέπει να εξετάζονται και να αξιολογούνται όλες οι περιβαλλοντικές πτυχές που προσδιορίζονται. Οι περιβαλλοντικές πτυχές που έχουν προσδιοριστεί ως σημαντικές θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και στη διαρκή διαδικασία επανεξέτασης. Όσες έχουν προσδιοριστεί ως μη σημαντικές θα πρέπει επίσης να εξετάζονται προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη μεταβαλλόμενες συνθήκες. Για να εκτιμήσει τη σημασία των εν λόγω περιβαλλοντικών πτυχών, ο οργανισμός ορίζει τη δική του επιμέρους σειρά κριτηρίων. Με βάση τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001, τα κριτήρια «θα πρέπει να είναι εμπεριστατωμένα, αναπαραγώγιμα και να επιδέχονται ανεξάρτητο έλεγχο» (παράρτημα VI σημεία 6.4) και να λαμβάνουν υπόψη την κοινοτική νομοθεσία (παράρτημα VI σημείο 6.1). Στο παράρτημα σημείο 6.4 στοιχείο α) έως ζ) παρέχονται ορισμένα από τα κριτήρια τα οποία ένας οργανισμός δύναται να εξετάσει στο πλαίσιο της απόφασης σχετικά με τη σημασία των περιβαλλοντικών πτυχών του.

Κατά βάση, ένας οργανισμός θα πρέπει να εξετάζει τα ακόλουθα ζητήματα κατά την αξιολόγηση της σημασίας μιας περιβαλλοντικής πτυχής:

- Πιθανότητα πρόκλησης περιβαλλοντικής βλάβης
- Ευάλωτος χαρακτήρας του τοπικού, περιφερειακού ή παγκόσμιου περιβάλλοντος
- Μέγεθος, αριθμός, συχνότητα και αντιστρεψιμότητα της πτυχής ή της επίπτωσης
- Ύπαρξη και απαιτήσεις σχετικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας
- Σημασία για τους άμεσα ενδιαφερόμενους και τους εργαζομένους του οργανισμού

Τα θέματα και τα επιλεχθέντα κριτήρια μπορούν να θεωρηθούν ως ερωτήματα, τα οποία μπορούν να απαντηθούν με «ναι» ή «όχι» ή να χρησιμοποιηθούν με πιο διαφοροποιημένο τρόπο προκειμένου, αρχικά, να αξιολογηθεί η σημασία των περιβαλλοντικών πτυχών του οργανισμού και, στη συνέχεια, να καταρτιστεί κατάλογος προτεραιοτήτων για δράση (π.χ. μέσω της ταξινόμησης ως «υψηλό», «μέσο», «χαμηλό» ή «πολύ σημαντικό», «λιγότερο σημαντικό», «μη σημαντικό»).

Κατά την πραγματοποίηση της αξιολόγησης, ο οργανισμός θα πρέπει επίσης να εξετάζει τις συνθήκες έναρξης και παύσης λειτουργίας καθώς και ευλόγως προβλέψιμες συνθήκες έκτακτης ανάγκης. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη παρελθούσες, τρέχουσες και προγραμματιζόμενες δραστηριότητες.

Χρήσιμες πηγές πληροφοριών σχετικά με την εκτέλεση της αξιολόγησης μπορεί να είναι άδειες, σχετικοί κανονισμοί (π.χ. σχετικά με ποσοτικοποιημένα όρια ή σχετικά με την παρακολούθηση ρύπων), εθνικά σχέδια δράσης, τοπικά προγράμματα δράσης, αρχεία παρακολούθησης ή επιστημονικές μελέτες. Ρυθμιστικές αρχές, πελάτες και προμηθευτές, περιβαλλοντικές ομάδες, συνδικαλιστικές ενώσεις, βιομηχανικές ή βιοτεχνικές ενώσεις, εμπορικά επιμελητήρια και επιστημονικά ιδρύματα μπορούν επίσης να παράσχουν χρήσιμες πληροφορίες για την υποστήριξη της αξιολόγησης.

Πλαίσιο προβληματισμού

- Συσσωρευμένοι ρύποι
- Μεταβολή του κλίματος (αέρια του θερμοκηπίου, εξάντληση της στιβάδας του όζοντος)
- Οξίνιση υδάτων και εδάφους
- Ευτροφισμός υδάτων και κορεσμός του εδάφους σε άζωτο
- Βιοποικιλότητα, πιέσεις σε περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος διατήρησης (π.χ. περικοπή ενδιαιτημάτων)
- Εισαγωγή και διασπορά ξένων οργανισμών
- Επίδραση μετάλλων
- Φωτοχημικά οξειδωτικά και τροποσφαιρικό όζον
- Επιδράσεις (επικίνδυνων) χημικών ουσιών περιλαμβανομένων δυσαποδόμητων οργανικών ρύπων
- Ακατάλληλη χρήση γης και υδάτινων πόρων
- Αστική αέρια ρύπανση και θόρυβος
- Μη κυκλικές ροές υλικών, απόβλητα και περιβαλλοντικά κατάλοιπα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΑΛΗΘΕΥΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΜΜΕ) ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

[Όλες οι αναφορές σε παραρτήματα αφορούν τα παραρτήματα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001, πλην των περιπτώσεων όπου ορίζεται διαφορετικά]

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διαπιστώνεται ότι οι ΜΜΕ δυσκολεύονται να εφαρμόσουν συστήματα διαχείρισης όπως τα ISO 9001, ISO 14001 και το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS). Τα συστήματα θεωρούνται υπερβολικά γραφειοκρατικά και χρονοβόρα. Το πρόβλημα δεν έγκειται στην έγκειται στην κατανόηση των απαιτήσεων αυτών των συστημάτων διαχείρισης, αλλά στην ικανότητα να παρασχεθούν οι υλικοί και οικονομικοί πόροι για την εφαρμογή και τη διατήρησή τους. Ιδιαίτερες δυσκολίες παρουσιάζει το γεγονός ότι κατά παράδοση βασιζόμαστε σε ελεγχόμενη τεκμηρίωση ως το μόνο μέσο για να αποδειχθεί ότι ένα σύστημα διαχείρισης λειτουργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις των συστημάτων διαχείρισης που καθορίζονται σε πρότυπα και κανονισμούς. Η διατήρηση και ο έλεγχος παρόμοιων συστημάτων είναι χρονοβόρα και συχνά αντίθετα προς τις εργασιακές πρακτικές των μικρών εταιρειών.

Οι μικρές εταιρείες χαρακτηρίζονται από βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις υποβολής αναφορών, πολυλειτουργικό προσωπικό, κατάρτιση κατά την απασχόληση και ικανότητα γρήγορης προσαρμογής στις αλλαγές. Καθήκον του επαληθευτή είναι να αναγνωρίζει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες παρόμοιων οργανισμών και να διεξάγει την επαλήθευση κατά τρόπο τέτοιο ώστε να μην επιβαρύνει άσκοπα μικρούς οργανισμούς. Οι παρούσες κατευθύνσεις είναι σχεδιασμένες ώστε να εφαρμόζονται σε μικρούς οργανισμούς, και σε μερικές περιπτώσεις θα ισχύουν μόνο για πολύ μικρές επιχειρήσεις. Ο επαληθευτής πρέπει να χρησιμοποιήσει την πείρα του για να εξακριβώσει εάν αυτές οι κατευθύνσεις είναι εφαρμόσιμες στον επαληθευόμενο οργανισμό σε σχέση με τους πόρους που έχει στη διάθεσή του ο εν λόγω οργανισμός.

2. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Ο σκοπός της τεκμηρίωσης σε ένα σύστημα διαχείρισης είναι να διασφαλίζεται ότι ένας οργανισμός μπορεί να επιτελέσει με συνέπεια τις λειτουργίες του, σύμφωνα με τον τρόπο με τον οποίο επιθυμεί να γίνεται η διαχείρισή του. Έτσι, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν γραπτές διαδικασίες προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε λειτουργία λαμβάνει χώρα με συνέπεια, άσχετα από το ποιος την επιτελεί. Η τεκμηρίωση χρησιμοποιείται επίσης για να παράσχει αποδείξεις ότι συγκεκριμένες λειτουργίες ή διαδικασίες έχουν επιτελεστεί σωστά, π.χ. δεδομένα παρακολούθησης αποδεικνύουν τη συμμόρφωση προς τις κείμενες νομικές διατάξεις.

Κατά τη διεξαγωγή επαληθεύσεων σε ΜΜΕ, οι επαληθευτές δεν θα πρέπει να ξεχνούν τα ακόλουθα:

— **Δεν χρειάζεται τεκμηρίωση όλες τις διαδικασίες**

Σε μικρούς οργανισμούς χρησιμοποιούνται συχνά προφορικές διαδικασίες και κατάρτιση κατά την απασχόληση. Καθήκον του επαληθευτή είναι να εξεύρει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η διαδικασία είναι αποτελεσματική.

Παράδειγμα: ένας χώρος δραστηριοτήτων μπορεί να έχει μια διαδικασία για τον διαγωνισμό διαφορετικών ειδών αποβλήτων. Τα στοιχεία πρέπει να αποδεικνύουν δύο πράγματα:

- κατά πόσο καταλαβαίνει ο φορέας τι κάνει, και
- κατά πόσο ο διαχωρισμός των αποβλήτων λειτουργεί στην πράξη.

— **Οι διαδικασίες πρέπει να είναι ανάλογες.**

Το μέγεθος και ο περίπλοκος χαρακτήρας της λειτουργίας, η φύση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνδέονται με αυτή και η ικανότητα των φορέων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την επάρκεια των διαδικασιών. Απλά διαγράμματα ροής, εικονογράμματα, ανακοινώσεις και πίνακες μπορεί να είναι τα πιο αποτελεσματικά.

3. ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Η ουσία του ελέγχου των εγγράφων είναι να διασφαλιστεί ότι τα κατάλληλα έγγραφα βρίσκονται στην κατοχή όσων τα χρειάζονται. Στην πιο απλή του μορφή, το μόνο που απαιτείται γι' αυτό είναι ένας κατάλογος των εγγράφων και των προσώπων που θα πρέπει να τα έχουν. Η επαλήθευση για να διαπιστωθεί κατά πόσον λειτουργεί το σύστημα θα συνίσταται απλώς στην εξακρίβωση κατά πόσον τα πρόσωπα έχουν τα έγγραφα που οφείλουν να έχουν.

Παράδειγμα

Διαδικασία

Υπάλληλος	Αγορές	Σύνταξη εκθέσεων	Συλλογή δεδομένων	Παρακολούθηση εκπομπών	Ταξιδιωτικές ρυθμίσεις
	Αναθ. 1	Αναθ. 2	Αναθ. 1	Αναθ. 2	Αναθ. 3
Υπάλληλος 1	X			X	
Υπάλληλος 2					X
Υπάλληλος 3			X		
Υπάλληλος 4		X			
Υπάλληλος 5					X

Προκειμένου να ελέγξει ότι το σύστημα αυτό όντως λειτουργεί, ο επαληθευτής θα πρέπει να εξετάσει π.χ. κατά πόσον ο υπάλληλος 3 έχει στην κατοχή του και χρησιμοποιεί την αναθεώρηση 1 της διαδικασίας σχετικά με τη συλλογή των δεδομένων.

4. ΑΠΟΔΕΙΞΗ

Ανά πάσα στιγμή ένας επαληθευτής πρέπει να αναζητεί αντικειμενικές αποδείξεις για την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος και όχι τεράστιους όγκους εγγράφων, καθώς σε μικρούς οργανισμούς είναι συχνά πιο εύκολο να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών βάσει των αποτελεσμάτων.

Παραδείγματα

— Έλεγχος θερμοκρασίας

Ένας επαληθευτής δεν χρειάζεται να ελέγξει γραπτές διαδικασίες για να δει εάν ο έλεγχος της θερμοκρασίας είναι αποτελεσματικός, υπό τον όρο τα αρχεία να είναι πλήρη και να δείχνουν ότι ο έλεγχος κυμάνθηκε σε αποτελεσματικά επίπεδα. Ο επαληθευτής θα πρέπει επίσης να διασφαλίσει ότι ο υπάλληλος που είναι υπεύθυνος γι' αυτή τη διαδικασία αντιλαμβάνεται όντως περί τίνος πρόκειται. Αν τα αρχεία δείξουν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις του ελέγχου, τότε ο οργανισμός πρέπει να είναι σε θέση να επιδείξει αποτελεσματική διορθωτική δράση.

— Ανακύκλωση

Ένας οργανισμός που διαθέτει πολιτική ανακύκλωσης του χαρτιού πρέπει να αποδείξει ότι υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός (κάδοι ανακύκλωσης κ.λπ.) και ότι οι υπάλληλοι ξέρουν πώς να τον χρησιμοποιούν. Η αποτελεσματικότητα μιας πολιτικής χρησιμοποίησης αποκλειστικά ανακυκλωμένου χαρτιού θα μπορούσε να αποδειχθεί μέσω της σήμανσης στη συσκευασία του χαρτιού που χρησιμοποιείται.

5. ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Η απαίτηση για μια δήλωση στα πλαίσια του EMAS δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως απαίτηση παρουσίασης και εκτύπωσης πολυτελούς έκθεσης. Η απαίτηση στόχο έχει να διασφαλίσει ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς ενημερώνονται σχετικά με την επίδοση ενός οργανισμού. Στην περίπτωση μικρών οργανισμών, το σημαντικότερο κοινό θα είναι συνήθως όσοι βρίσκονται πολύ κοντά στο χώρο δραστηριοτήτων, και ένας οργανισμός μπορεί να επιλέξει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του διανέμοντας φωτοτυπημένες πληροφορίες ή με κάποιο παρόμοιο τρόπο. Δεν πρέπει να θεωρηθεί πως το EMAS επιβαρύνει άσκοπα τις μικρές εταιρείες.

6. ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ

Στις περισσότερες μικρές επιχειρήσεις θα είναι δυνατόν να βρεθεί κάποιος εντός του οργανισμού ο οποίος θα έχει αρκετά μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας ώστε να αναλάβει τον έλεγχο. Ωστόσο, σε πολύ μικρούς οργανισμούς (πολύ μικρές επιχειρήσεις) κάτι τέτοιο ενδεχομένως να μην είναι δυνατόν. Προκειμένου να μην είναι αναγκαστεί να καταφύγει σε εξωτερική εταιρεία για τη διεξαγωγή του ελέγχου, ο επαληθευτής ενδεχομένως να θελήσει να δεχτεί κάποιες εναλλακτικές λύσεις:

-
- Ελέγχους από τα τοπικά επαγγελματικά/εμπορικά επιμελητήρια, από οργανώσεις ΜΜΕ ή από άλλες παρόμοιες οργανώσεις.
 - Εταιρικές σχέσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων πολύ μικρών επιχειρήσεων σε μια τοποθεσία, οι οποίες θα μοιράζονται πόρους και εμπειρογνωμοσύνη κατά τη διεξαγωγή των ελέγχων.
 - Το συνδυασμό του ελέγχου και της επανεξέτασης της διαχείρισης σε μια διαδικασία, εξοικονομώντας έτσι χρόνο και πόρους.
-